

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо забезпечення самостійної роботи
студентів з дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ”
(для бакалаврів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено старшим викладачем кафедри менеджменту організацій
УРІМБ ім. Б. Хмельницького *О. В. Самокишем*

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту організацій УРІМБ
ім. Б. Хмельницького Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 03.03.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Самокиш О. В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Організація діяльності промислових підприємств” (для бакалаврів). — К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009. — 46 с.

Методична розробка містить пояснювальну записку, тематичний план дисципліни “Організація діяльності промислових підприємств”, методичні вказівки для самостійного вивчення кожної теми, контрольні питання, критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі, список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2009
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєних студентом знань та їх реалізації, основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми дисципліни “Організація діяльності промислових підприємств” та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи студентів: засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та творчих робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета “Організація діяльності промислових підприємств”.

Зміст самостійної роботи студента з дисципліни “Організація діяльності промислових підприємств” визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни “Організація діяльності промислових підприємств”, зокрема підручником, навчальними та методичними посібниками, методичними матеріалами для самостійної роботи студентів, конспектом лекцій, практикумом тощо.

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни “Організація діяльності промислових підприємств” організовується з дотриманням таких *вимог*:

- обґрунтування необхідності завдань загалом і конкретного завдання зокрема;
- надання детальних методичних рекомендацій щодо виконання роботи;
- надання можливості студентам виконувати творчі роботи, які відповідають умовно-професійному рівню засвоєння знань, не обмежуючи їх виконанням стандартних завдань;

- підтримання постійного зворотного зв'язку зі студентами у процесі виконання самостійної роботи, що є чинником ефективності навчального процесу

Перелік завдань для самостійної роботи, форми її організації та звітності, термін виконання та кількість балів, які можна отримати за виконання завдань, визначаються викладачем кафедри при розробці робочої навчальної програми дисципліни (розділу “Самостійна робота студентів”).

Студенти, які розпочинають вивчати дисципліну “Організація діяльності промислових підприємств”, мають бути проінформовані викладачем про організацію самостійної роботи, її форми та види, терміни виконання, форми контролю та звітності, кількість балів за виконання завдань.

Організація і контроль процесу та змісту самостійної роботи і її результатів здійснюються викладачами кафедри.

Оцінки (бали), одержані студентами за виконання різних видів самостійної роботи, фіксуються викладачами і мають бути доведені до відома студентів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ”

№ з/п	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Теоретико-методичні засади організації діяльності промислових підприємств
1	Теоретичні основи організації діяльності промислових підприємств
2	Проектування структури організації і системний підхід до управління
3	Основи організації і стимулювання праці на підприємствах

1	2
	Змістовий модуль II. Організація виробничої діяльності промислових підприємств в умовах змін
4	Сучасні методи організації планування виробництва на підприємствах
5	Основні напрями організації інноваційної діяльності
6	Сучасні методи організації основних виробничих процесів на підприємствах
7	Основи організації комплексного обслуговування виробництва
8	Організація виробництва і його техніко-технологічна база
9	Організація товарно-матеріальних запасів і логістичної системи складування
	Змістовий модуль III. Забезпечення ефективності і якості діяльності промислових підприємств у ринкових умовах
10	Основи організації управління якістю продукції та її сертифікація
11	Організація тактичного маркетингу і збуту продукції
12	Визначення ефективності застосування нових форм організації виробництва та управління на підприємстві
Разом годин: 108	

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I. Теоретико-методичні засади організації діяльності промислових підприємств

Тема 1. Теоретичні основи організації діяльності промислових підприємств

Поняття “організація виробництва” і його зв’язок з поняттями “організація діяльності підприємств”, “виробничі системи”.

Закони організації у статичі (структурах) і динаміці (виробничих процесах); характеристика законів композиції і пропорційності. Основний перелік і стисле визначення законів організації виробництва

в умовах ринкової економіки. Закон інформування-упорядкування; закон єдності аналізу і синтезу; закон самозбереження організаційних систем. Класифікація зв'язку в об'єднаних структурах. Основні типи виробничих об'єднань. Класифікація за родом зв'язків у виробничих структурах.

Загальні принципи організації структур і виробничих процесів.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою курсу.
2. “Організація виробництва” як наукова категорія.
3. “Організація діяльності підприємств” як наукова категорія.
4. “Виробнича система” як наукова категорія.
5. Характеристика статичних законів організації.
6. Характеристика динамічних законів організації.
7. “Організація діяльності промислових підприємств” як навчальна дисципліна.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Розкрийте сутність понять “організація”, “організація виробництва”, “організація діяльності підприємств”, “виробничі системи” та їх взаємозв'язки.
2. Наведіть перелік статичних законів організації.
3. Наведіть перелік динамічних законів організації.
4. Порівняйте типи виробничих об'єднань.
5. Наведіть особливості зв'язків у виробничих структурах.
6. Розкрийте сутність принципів організації структур і виробничих процесів.

Контрольні тести

У наведених реченнях замість крапок вставте потрібні слова

1. ... — це вид діяльності людей зі створення чи удосконалення виробничих систем:

- а) праця;
- б) організація виробництва;
- в) організація трудової діяльності;
- г) управління виробництвом.

2. ... являє собою цілеспрямований процес, завдяки якому відбувається переутворення окремих елементів системи в корисну продукцію:

- а) управління виробництвом;

- б) виробнича система;
- в) виробництво;
- г) організація виробництва.

3. Якщо сума властивостей цілого більше “арифметичної” суми властивостей кожного елементу, то реалізується:

- а) закон онтогенеза;
- б) закон синергії;
- в) закон пропорційності;
- г) закон композиції.

4. Якщо процеси поділу і спеціалізації доповнюються процесами об’єднання і інтеграції, то реалізується:

- а) закон онтогенеза;
- б) закон синергії;
- в) закон пропорційності;
- г) закон єдності аналізу-синтезу.

5. Реалізація ... забезпечує визначення відповідності, рівноваги, достатності між частинами цілого, тобто певне співвідношення:

- а) закону онтогенезу;
- б) закону синергії;
- в) закону пропорційності;
- г) закону композиції.

6. Організація – це:

- а) систематизоване, свідоме об’єднання дій людей, спрямованих на досягнення визначеної мети;
- б) кількість працюючих, обсяг реалізованої продукції, величина основних виробничих засобів;
- в) група людей, об’єднаних спільною професійною діяльністю;
- г) група людей, об’єднаних неформальними стосунками.

7. Характерними рисами організації як процесу є:

- а) організація мітингу, виконання процесу планування, проведення системи заходів зі стимулювання діяльності;
- б) приватні та державні фірми, державні заклади, громадські об’єднання, заклади культури та мистецтва;
- в) партії, об’єднання любителів музики, футбольні клуби, туристичні фірми;
- г) закони, нормативні акти, інструкції.

Література [4–6; 20; 29; 31; 32; 35; 38; 42; 46; 59; 61]

Тема 2. Проектування структури організації і системний підхід до управління

Основні принципи раціоналізації структур організаційної діяльності. Сутність, розділи, етапи й методи організаційного проектування та їх поняття.

Місце організаційного проектування структури й процесів у виробничому циклі. Види організаційних структур: лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична, бригадна, дивізійна.

Проблемно-цільова структура великих виробничих організацій.

Основні види виробничих структур.

Сутність системного підходу у виробничій діяльності підприємств. Взаємозв'язки інформації, організації й процесу управління як основних елементів управління.

Поняття й основні принципи застосування системного підходу в організації діяльності промислових підприємств.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою курсу.
2. Принципи раціоналізації структур організаційної діяльності.
3. Методи організаційного проектування.
4. Особливості створення і використання жорстких організаційних структур.
5. Особливості створення і використання органічних організаційних структур.
6. Системний підхід у виробничій діяльності підприємств.
7. Принципи застосування системного підходу в організації діяльності промислових підприємств.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Охарактеризуйте принципи раціоналізації структур.
2. Розкрийте сутність організаційного проектування.
3. Назвіть етапи організаційного проектування.
4. Порівняйте методи організаційного проектування.
5. Порівняйте різні види організаційних структур.
6. Наведіть особливості проблемно-цільових структур.
7. Розкрийте сутність системного підходу.
8. Розкрийте основні принципи застосування системного підходу в організації діяльності промислових підприємств.

Контрольні тести

1. *Лінійна організаційна структура притаманна промисловим підприємствам:*

- а) які виробляють різнорідну продукцію;
- б) які виробляють однорідну продукцію;
- в) які здійснюють диверсифіковану діяльність;
- г) продукція яких має відносно короткий життєвий цикл.

2. *Особливістю лінійно-функціональної структури управління є:*

- а) незадовільний поділ праці в управлінні, неможливість дотримання норм керованості, велика кількість підпорядкованих ланок;
- б) інтегрування окремих функцій у кожній ланці ієрархії управління і спеціалізація окремих функцій управління;
- в) зменшення обсягу інформації, що надходить і аналізується на верхніх рівнях управління;
- г) складність розподілу робіт за рівнями управління, неможливість все передбачити в інструкціях.

3. *Зазначте тип структури управління, який відповідає опису: “на-явність лише вертикальних лінійних зв'язків, які полягають у передаванні управлінського впливу від керівника до підлеглих з усіх питань діяльності”:*

- а) лінійно-функціональний;
- б) функціональний;
- в) лінійний;
- г) дивізійний.

4. *Системний підхід — це:*

- а) спосіб мислення стосовно організації та управління;
- б) спосіб управління;
- в) набір принципів для менеджерів;
- г) наука, яка використовується в управлінні

5. *Підприємства, продукція яких має відносно короткий життєвий цикл і часто змінюється, використовують:*

- а) функціональну структуру управління;
- б) лінійну структуру управління;
- в) матричну структуру управління;
- г) комбіновану структуру управління.

Література [17; 21; 29; 31; 40; 42; 46; 57; 59; 61]

Тема 3. Основи організації і стимулювання праці на підприємствах

Потреби, мотиви і виробничий потенціал працівника підприємства. Формування морально-психологічних аспектів працездатного колективу. Основні принципи й методи управління виробничим персоналом. Основи нормування праці на підприємстві в сучасних умовах. Об'єкти нормування праці й структура норм. Структура витрат робочого часу. Кадрове планування; кваліфікаційні вимоги до менеджерів на промисловому підприємстві. Характеристика стилів керівництва колективом підприємства.

Організація основних трудових і виробничих процесів. Організація оплати праці: сутність, функції, державна політика з питань оплати і стимулювання праці. Форми й системи оплати праці.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою курсу.
2. Сучасні мотиваційні теорії.
3. Виробничий потенціал працівника підприємства.
4. Формування морально-психологічних аспектів працездатного колективу.
5. Характеристика методів управління виробничим персоналом.
6. Зміст і значення нормування праці.
7. Характеристика стилів керівництва колективом підприємства.
8. Сучасні форми й системи оплати праці.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. У чому полягає сутність і значення потреб?
2. Розкрийте зв'язок потреб, мотивів і винагороди.
3. Розкрийте зв'язок потреб, мотивів і виробничого потенціалу працівника підприємства.
4. Як здійснюється формування морально-психологічних аспектів працездатного колективу?
5. Для чого необхідно нормування праці?
6. Охарактеризуйте структуру витрат робочого часу.
7. Який вплив здійснюють стилі керівництва на колектив підприємства?
8. Розкрийте сутність і функції оплати і стимулювання праці.
9. Які існують основні форми й системи оплати праці?

Контрольні тести

1. *Акордна оплата праці характеризується:*

- а) збільшенням кількості виробленої продукції;
- б) поліпшенням якості продукції;
- в) економією часу при виконанні завдання;
- г) підвищенням продуктивності праці;
- д) поліпшенням використання основних фондів;
- е) усі відповіді правильні.

2. *Тарифна система оплати праці робітників містить:*

- а) тарифні ставки, тарифні сітки;
- б) тарифні ставки, тарифно-кваліфікаційний довідник;
- в) тарифні ставки, тарифні сітки, тарифно-кваліфікаційний довідник, районний коефіцієнт;
- г) тарифні ставки, посадові оклади;
- д) посадові оклади, преміальні положення, тарифно-кваліфікаційний довідник.

3. *Поняття продуктивної праці передбачає:*

- а) витрати суспільно-необхідної праці на виробництво одиниці продукції;
- б) витрати живої праці на виробництво одиниці продукції;
- в) спроможність за одиницю робочого часу створювати певну кількість споживчої вартості;
- г) кількість витраченої праці;
- д) кількість виробленої продукції за одиницю часу.

4. *Рівень продуктивності праці характеризують:*

- а) фондівдача, фондомісткість;
- б) виробіток на одного робітника;
- в) трудомісткість продукції;
- г) фондоозброєність праці;
- д) прибуток;
- е) усі відповіді правильні.

5. *Для відрядної форми оплати праці робітника характерна оплата праці відповідно до:*

- а) якості виготовленої продукції;
- б) кількості виготовленої продукції;
- в) кількості відпрацьованого часу;
- г) кількості наданих послуг;
- д) посадового окладу.

6. Для погодинної форми оплати праці характерна оплата праці відповідно до:

- а) кількості виготовленої (обробленої) продукції;
- б) кількості відпрацьованого часу;
- в) кількості наданих послуг;
- г) якості виготовленої продукції;
- д) усі відповіді правильні.

7. Зазначте, динаміка якого показника впливає негативно на продуктивність праці робітників:

- а) збільшення коефіцієнта плинності персоналу;
- б) підвищення рівня дисципліни;
- в) збільшення кількості працівників апарату управління.

8. Зазначте, яка форма оплати праці ґрунтується на нормах і розцінках відповідно до розряду працівника:

- а) почасова;
- б) відрядна;
- в) акордна;
- г) преміальна.

9. Розцінки за весь комплекс робіт із визначенням кінцевого строку його виконання встановлюються відповідно до системи оплати праці:

- а) прямої відрядної;
- б) простої почасової;
- в) прогресивної відрядної;
- г) акордної.

10. Зазначте, відповідно до якої системи оплати праці заробіток робітника складається із відрядного заробітку та премії:

- а) прямої відрядної;
- б) непрямої відрядної;
- в) відрядно-преміальної;
- г) відрядно-прогресивної.

11. Недостатньо стимулює кількість і якість праці робітника така система оплати праці:

- а) відрядно-прогресивна;
- б) відрядно-преміальна;
- в) проста почасова;
- г) акордна.

12. Найточніше визначити продуктивність праці, позбавляючись впливу цінового фактора, дають можливість такі показники рівня виробітку:

- а) трудові;
- б) вартісні;
- в) натуральні.

Література [20; 24; 27; 29; 31; 33; 38; 40; 46; 47; 59; 60]

Змістовий модуль II. Організація виробничої діяльності промислових підприємств в умовах змін

Тема 4. Сучасні методи організації планування виробництва на підприємствах

Сутність і основні принципи планування в ринкових умовах на підприємствах. Планування як функція управління. Основні завдання планування діяльності виробничої системи (підприємства, фірми).

Вимоги до якості виробничих і фінансових планів промислового підприємства. Організація основних робіт із планування; внутрішня структура системи планування.

Основні принципи організації робіт із прогнозування на підприємстві: адресності; паралельності; безперервності; альтернативності; адаптованості.

Методи організації робіт із планування в ринкових умовах.

Стратегічний маркетинг як інструмент планування. Формування ринкової стратегії організації виробництва. Основні варіанти можливостей розвитку фірми (підприємства). Зміст і порядок розробки стратегічних планів промислових підприємств різних форм власності. Основні типові операції та процедура прийняття рішень у галузі стратегічного планування.

Основи оперативного-календарного планування (ОКП). Цілі, завдання й етапи оперативно-календарного планування на промисловому підприємстві в різних типах виробництва (серійному, масовому).

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою курсу.

2. Планування як функція управління.
3. Принципи організації робіт із прогнозування на підприємстві.
4. Стратегічний маркетинг як інструмент планування.
5. Особливості планування діяльності виробничої системи (підприємства, фірми).
6. Особливості розробки стратегічних планів промислових підприємств.
7. Особливості оперативно-календарного планування (ОКП).

Контрольні питання і навчальні завдання

1. У чому полягає необхідність планування у ринкових умовах на підприємствах?
2. Яка сутність планування як функції управління?
3. Вимоги до якості виробничих і фінансових планів промислового підприємства.
4. У чому полягають особливості стратегічного маркетингу як інструменту планування?
5. Наведіть варіанти можливостей розвитку фірми.
6. У чому полягає значення оперативно-календарного планування?
7. Порівняйте види оперативно-календарного планування.

Контрольні тести

1. *Формування стратегії фірми на основі стратегічної сегментації ринку — це:*
 - а) тактичний маркетинг;
 - б) стратегічний маркетинг;
 - в) прямий маркетинг;
 - г) внутрішній маркетинг.
2. *Прогноз тенденцій ринку та визначення загальних цілей — це:*
 - а) дослідження ринкової кон'юнктури;
 - б) маркетингове дослідження;
 - в) етап розробки стратегічного плану підприємства;
 - г) вивчення можливостей реалізації продукції.
3. *Сукупність взаємоузгоджених заходів і дій для досягнення довгострокових цілей та основні напрямки діяльності з обґрунтуванням ресурсного забезпечення — це:*
 - а) програма розвитку фірми;
 - б) стратегічний план фірми;

- в) програма виходу на новий ринок;
- г) план освоєння нової продукції.

4. Формування ринкової стратегії фірми починається:

- а) з вибору цільового ринку;
- б) з аналізу кон'юнктури;
- в) з формування стратегії розробки нових товарів;
- г) з формування стратегії стимулювання збуту товарів.

5. Стратегічне планування на підприємстві починається:

- а) з аналізу середовища та ринкової кон'юнктури;
- б) з розроблення ресурсних і функціональних стратегій фірми;
- в) з визначення місії та формулювання стратегічних цілей.

Література [17; 21; 26; 31; 35; 36; 39; 40; 46; 47; 59; 61]

Тема 5. Основні напрямки організації інноваційної діяльності

Сутність і класифікація інновацій на підприємствах. Основні цілі й напрямки інноваційної політики. Характеристики інноваційної діяльності. Сутнісна характеристика окремих видів і груп нововведень.

Роль держави у здійсненні інноваційної політики. Основні напрямки державної підтримки у стимулюванні впровадження новітніх технологій і освоєнні нових виробів.

Основні поняття і зміст інноваційного менеджменту в діяльності промислових підприємств. Завдання і функції інноваційного менеджменту; технологія й методи організації. Джерела, класифікація і взаємозв'язок інноваційних процесів.

Організаційні форми інноваційних підприємств; типи організаційних структур інноваційних підприємств. Організація здійснення і впровадження наукових інновацій. Планування інноваційних процесів і технологій у діяльності промислових підприємств. Методи аналізу й прогнозування організаційно-технічного рівня виробництва. Основні підходи при формуванні портфеля інновацій та новітніх технологій.

Організаційно-технологічна підготовка виробництва.

Оцінка економічної ефективності інновацій на підприємствах різних галузей: види оцінки; види ефекту (економічного й соціального).

Розрахунок факторів ризику та інфляції діяльності промислових підприємств.

Система показників ефективності інноваційної діяльності.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою курсу.
2. Інноваційний підхід до діяльності промислових підприємств.
3. Цілі й напрямки інноваційної політики.
4. Зміст інноваційного менеджменту в діяльності промислових підприємств.
5. Завдання і функції інноваційного менеджменту.
6. Організаційні форми інноваційних підприємств.
7. Ризик в інноваційній діяльності.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. У чому полягає сутність інноваційного підходу до діяльності промислових підприємств?
2. Розкрийте напрямки інноваційної діяльності на промислових підприємствах.
3. Охарактеризуйте види і групи нововведень.
4. Які особливості інноваційного менеджменту в діяльності промислових підприємств?
5. Охарактеризуйте завдання і функції інноваційного менеджменту.
6. Наведіть перелік організаційних форм інноваційних підприємств.
7. Як здійснюється організація і впровадження наукових інновацій?
8. Як здійснюється оцінка економічної ефективності інновацій?

Контрольні тести

1. *Розробка нових товарів — це:*

- а) розробка конструкторсько-технологічної документації;
- б) генерування принципу дії нового товару та послуги;
- в) пошук ідеї нового товару та послуги;
- г) усе вище наведене.

2. *Інноваційний менеджмент — це:*

- а) вид діяльності;
- б) апарат управління;

- в) економічна наука;
- г) усі відповіді правильні.

3. Інновація – це:

- а) лише матеріальний продукт;
- б) лише зміна в організації виробництва;
- в) нова комбінація факторів, що приносить прибуток;
- г) будь-яка комбінація факторів, що приносить прибуток.

4. Інноваційний розвиток:

- а) обмежує можливості технологічного вибору;
- б) залежить від технологічного вибору;
- в) є нейтральним щодо технологічного вибору;
- г) розширює можливості технологічного вибору.

5. Поняття “інноваційний проект” не може розглядатися:

- а) як форма цільового управління інноваційною діяльністю;
- б) як процес здійснення інновацій;
- в) як комплект документів;
- г) усі попередні відповіді неправильні.

6. До складу інноваційного циклу не входить:

- а) час прикладних досліджень;
- б) час конструювання виробу;
- в) час постановки на виробництво;
- г) час виготовлення виробу.

7. Визначте, до яких джерел фінансування інновацій належать амортизаційні кошти:

- а) власних внутрішніх;
- б) власних зовнішніх;
- в) запозичених;
- г) залучених.

8. Для стимулювання інноваційних процесів застосовують методи амортизації:

- а) виробничої;
- б) дегресивної;
- в) лінійної;
- г) прискореної.

Література [19; 29; 32; 46; 54; 58; 61; 63]

Тема 6. Сучасні методи організації основних виробничих процесів на підприємствах

Сутність і структура виробничого процесу. Основні стадії виробничого процесу: підготовчі, обробні, складальні.

Основні принципи раціоналізації виробничих процесів на підприємстві. Економічна й виробнича сутність виробничих процесів. Організація виробничих процесів у просторі й часі; структура та зміст виробничого циклу.

Основні фактори скорочення тривалості виробничого процесу; пропорційність, безперервність, паралельність виконання виробничих процесів.

Характеристика основних типів організації виробництва. Структура витрат робочого часу за типами виробництва.

Основні форми організації виробництва: концентрація виробництва; спеціалізація й кооперування виробництва; комбінування виробництва.

Залежність між виробничою програмою і трудомісткістю виробів.

Особливості організації основного виробництва в галузях машинобудування: заготівельні підрозділи; обробні та складальні виробництва.

Основи оперативного управління виробничими процесами.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою курсу.
2. Виробничий процес як основний елемент діяльності промислових підприємств.
3. Основні принципи раціоналізації виробничих процесів на підприємстві.
4. Організація виробничих процесів у просторі й часі.
5. Форми організації виробництва.
6. Шляхи скорочення тривалості виробничого процесу.
7. Оперативне управління виробничими процесами.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Яка сутність виробничого процесу?
2. Охарактеризуйте стадії виробничого процесу.
3. Розкрийте принципи раціоналізації виробничих процесів.
4. Які особливості організації виробничих процесів у просторі?

5. Які особливості організації виробничих процесів у часі?
6. Охарактеризуйте зміст і структуру виробничого циклу.
7. Які фактори впливають на скорочення тривалості виробничого процесу?
8. Які існують форми організації виробництва?
9. Який зв'язок між виробничою програмою і трудомісткістю виробів?
10. Які особливості оперативного управління виробничими процесами?

Контрольні тести

1. *Виробничий процес* — це:

- а) обробна стадія, яка забезпечує механічну, термічну, хімічну обробку та інші її види;
- б) сукупність взаємопов'язаних основних, допоміжних та обслуговуючих процесів, унаслідок яких вихідні матеріали і напівфабрикати перетворюються на готові вироби;
- в) технологічна зміна геометричних форм, розмірів і фізико-хімічних властивостей виробів, випуск яких передбачений профілем підприємства;
- г) відносна продуктивність усіх виробничих підрозділів.

2. *Технологічна підготовка виробництва (ТПВ)* — це:

- а) сукупність заходів, що забезпечують технологічну готовність виробництва;
- б) встановлена державними стандартами система організації та управління;
- в) забезпечення технологічності конструкції виробу;
- г) розробка технологічної карти.

3. *З наведених термінів виберіть такі, що стосуються основних функцій системи оперативного управління виробництвом:*

- а) організація;
- б) керівництво;
- в) контроль;
- г) планування;
- д) аналіз;
- е) облік;
- є) регулювання;
- ж) управління.

4. *Зазначте, які типові системи оперативного управління виробництвом виокремлюють сьогодні:*

- а) система виробництва з “виштовхуванням” виробу;
- б) система комплексного виробництва виробу;
- в) система виробництва з “витагуванням” виробу;
- г) система конкурентоздатного виробу.

5. *Розрізняють такі типи виробництва:*

- а) одиничний, дрібносерійний, масовий;
- б) дрібносерійний, серійний, крупносерійний;
- в) одиничний, серійний, масовий;
- г) серійний, крупносерійний, масовий.

Література [20; 21; 24; 26; 30; 31; 36; 38; 46; 51; 52; 59]

Тема 7. Основи організації комплексного обслуговування виробництва

Організація матеріально-технічного забезпечення виробництва. Основні цілі матеріально-технічного забезпечення виробництва і його планування в сучасних умовах розвитку підприємств України.

Організація енергетичного забезпечення діяльності промислових підприємств. Основні типи й структура енергетичного господарства підприємств.

Організація інструментального господарства підприємства. Основні цілі й функції інструментального господарства. Організація робіт з інструментального забезпечення виробничої діяльності промислових підприємств. Структура інструментальних підрозділів на підприємствах різних галузей економіки.

Організація ремонтного, транспортного і складського господарства на підприємствах.

Основні методи і підходи до організації ремонтного та транспортного господарства на підприємствах різних галузей і розмірів.

Організація складського господарства на підприємствах. Організація й обслуговування робочих місць, їх оснащення.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою курсу.
2. Організація матеріально-технічного забезпечення виробництва.
3. Організація енергетичного забезпечення діяльності промислових підприємств.

4. Організація інструментального господарства підприємства.
5. Організація ремонтного господарства на підприємствах.
6. Організація транспортного господарства на підприємствах.
7. Організація складського господарства на підприємствах.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Обґрунтуйте значення організації матеріально-технічного забезпечення виробництва.
2. Які особливості енергетичного забезпечення діяльності промислових підприємств?
3. Охарактеризуйте типи й структуру енергетичного господарства підприємств.
4. Які особливості організації інструментального господарства підприємства?
5. Які особливості організації ремонтного господарства на підприємствах?
6. Які особливості організації складського господарства на підприємствах?
7. Які особливості організації транспортного господарства на підприємствах?

Контрольні тести

1. *Виробнича інфраструктура підприємства – це:*
 - а) сукупність основних і допоміжних підрозділів підприємства;
 - б) основні підрозділи підприємства;
 - в) комплекс допоміжних виробництв та обслуговуючих підрозділів, які забезпечують основний виробничий процес;
 - г) формальна структура підприємства.
2. *До виду енергії можна зарахувати:*
 - а) гарячу воду;
 - б) пару;
 - в) електричну енергію;
 - г) природний газ.
3. *До енергоресурсів можна зарахувати:*
 - а) електричну енергію;
 - б) електричний струм;
 - в) енергію пари;
 - г) теплову енергію.

4. *Планово-попереджувальний ремонт виконують:*

- а) за необхідності;
- б) за планом;
- в) у разі форс-мажорних обставин;
- г) у разі поломки устаткування.

5. *За ознакою сфери обслуговування транспортні засоби поділють на:*

- а) засоби міжцехового і внутрішньоцехового транспорту;
- б) засоби для перевезення працівників;
- в) засоби для перевезення вантажів;
- г) службові автомобілі.

Література [21; 24; 26; 31; 35; 36; 39; 43; 46; 52; 59; 60]

Тема 8. Організація виробництва і його техніко-технологічна база

Характеристика, структура й основні принципи організації виробничих процесів. Основні елементи й результати виробничого процесу. Класифікація виробничих процесів за різними ознаками. Основні принципи проектування й організації виробничих процесів. Суспільна форма організації виробництва підприємств.

Характеристика техніко-технологічної бази виробництва. Організаційно-економічне управління технічним розвитком підприємства. Оцінювання технічного рівня різногалузевих підприємств. Основні тенденції розвитку техніко-технологічної бази підприємств виробничої сфери. Основні форми технічного розвитку підприємства. Типовий зміст програми (плану) технічного розвитку підприємства.

Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва. Класифікація видів лізингу рухомого й нерухомого майна: оперативний, фінансовий, внутрішній, міжнародний, сервісний, зворотний. Організаційно-правові основи здійснення лізингових операцій. Витрати на надання лізингових послуг і їх ефективність. Оцінка ефективності лізингових операцій.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою курсу.
2. Принципи організації виробничих процесів.
3. Принципи проектування виробничих процесів.
4. Суспільна форма організації виробництва підприємств.

5. Організаційно-економічне управління технічним розвитком підприємства.
6. Тенденції розвитку техніко-технологічної бази підприємств виробничої сфери.
7. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Охарактеризуйте принципи організації виробничих процесів.
2. Розкрийте основні елементи виробничого процесу.
3. Що є результатами виробничого процесу?
4. Як оцінюється технічний рівень підприємства?
5. Які є форми технічного розвитку підприємства?
6. Охарактеризуйте зміст програми (плану) технічного розвитку підприємства.
7. Які особливості лізингу як форми оновлення технічної бази виробництва?
8. Як оцінюється ефективність лізингових операцій?

Контрольні тести

1. Виробничий процес — це:

- а) обробна стадія, яка забезпечує механічну, термічну, хімічну обробку та інші її види;
- б) сукупність взаємопов'язаних основних, допоміжних та обслуговуючих процесів, унаслідок яких вихідні матеріали і напівфабрикати перетворюються на готові вироби;
- в) технологічна зміна геометричних форм, розмірів і фізико-хімічних властивостей виробів, випуск яких передбачений профілем підприємства;
- г) відносна продуктивність усіх виробничих підрозділів.

2. Єдина система технологічної підготовки виробництва (ЄСТПВ):

- а) це сукупність заходів, що забезпечують технологічну готовність виробництва;
- б) встановлена державними стандартами система організації і управління технологічною підготовкою виробництва;
- в) забезпечення технологічності конструкції виробу;
- г) розробка технологічної карти.

3. Фінансовий лізинг здійснюють:

- а) Міністерство економіки;
- б) банки;

- в) постачальники;
- г) податкова адміністрація.

4. Рівень механізації і автоматизації виробництва є чинником:

- а) поліпшення соціально-психологічного клімату колективу;
- б) зростання заробітної плати;
- в) технічного рівня виробництва;
- г) збільшення кількості працюючих.

5. Календарний час, за який предмет праці проходить усі стадії виробничого процесу, – це:

- а) робочий час устаткування;
- б) виробничий цикл;
- в) робоча зміна;
- г) робочий період.

Література [17; 20; 21; 26; 31; 36; 39–41; 46; 54; 59; 61]

Тема 9. Організація товарно-матеріальних запасів і логістичної системи складування

Сутність категорії “товарно-матеріальні запаси”. Види запасів. Функціональне призначення запасів.

Класифікація запасів: за місцем знаходження; за функціями; за часом.

Сучасні системи управління запасами: система управління з фіксованим обсягом замовлення; система управління з фіксованим інтервалом виконання замовлення; системи “Канбан”, “Точно у строк” та ін. Порівняння різних систем управління запасами.

Логістика запасів у логістичній системі підприємства.

Методичні основи організації ефективної системи управління запасами. Урахування порушення ритму поставки та споживання запасів; проектування ефективної системи управління запасами.

Організація логістичної системи складування. Кількість складів та їх розміщення. Логістичний процес у складі. Ефективність використання складів.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою курсу.
2. Зміст категорії “товарно-матеріальні запаси”.
3. Функціональне призначення запасів.

4. Порівняння різних систем управління запасами.
5. Логістика запасів у логістичній системі підприємства.
6. Методичні основи організації ефективної системи управління запасами.
7. Організація логістичної системи складування.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Економічне значення товарно-матеріальних запасів.
2. Охарактеризуйте функціональне призначення запасів.
3. Порівняйте різні види запасів.
4. Що є метою управління запасами?
5. Порівняйте різні системи управління запасами.
6. Що таке логістика запасів?
7. Які особливості логістичного процесу у складі?

Контрольні тести

1. Рішення, прийняті при управлінні запасами, безпосередньо впливають на наступні види витрат:

- а) вартість предметів закупівлі;
- б) витрати на оформлення замовлення;
- в) витрати на збереження матеріально-технічних запасів;
- г) витрати, спричинені відсутністю запасів;
- д) загублений обсяг збуту.

2. Облік товарних запасів здійснюється:

- а) у фізичних одиницях;
- б) у вартісній формі;
- в) у фізичних одиницях та у вартісній формі;
- г) у вазі.

3. Модель (система) безперервного контролю запасів, як правило, використовується для контролю рівня запасів:

- а) сировини;
- б) матеріалів;
- в) інструментів;
- г) готової продукції.

4. Якщо замовлення дається після того, як вичерпано запас попереднього завезення, — це:

- а) динамічна модель (система) управління запасами;
- б) статична модель (система) управління запасами;

- в) релаксаційна модель (система) управління запасами;
- г) модель (система) безперервного контролю запасів.

5. Постійний оптимальний розмір завезення запасів (товарів, матеріалів) передбачає використання:

- а) динамічної моделі (системи) управління запасами;
- б) статичної моделі (системи) управління запасами;
- в) релаксаційної моделі (системи) управління запасами;
- г) моделі (системи) з фіксованим розміром замовлення запасів.

Література [21; 24; 26; 31; 35; 36; 39; 43; 46; 52; 59; 60]

Змістовий модуль III. Забезпечення ефективності і якості діяльності промислових підприємств у ринкових умовах

Тема 10. Основи організації управління якістю продукції та її сертифікація

Сутність і системи показників якості продукції. Управління якістю на підприємствах України із застосуванням системи узагальнюючих показників якості продукції підприємства.

Зарубіжний досвід управління якістю продукції (США, Японія, країни Західної Європи).

Концепція узагальнюючого управління якістю (total quality management – TQM).

Японська концепція динаміки рівнів якості продукції у сучасних умовах.

Аналіз концепції загального управління якістю. Основні системи й структури забезпечення конкурентоспроможності.

Міжнародна система якості: стандарти ISO серії 9000. Основні інструменти забезпечення якості продукції підприємств в умовах ринкової економіки.

Організація контролю якості продукції на підприємствах України.

Сертифікація продукції й система якості. Принципова система сертифікації однорідної продукції. Міжнародні системи сертифікації продукції. Основні схеми сертифікації продукції.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою курсу.
2. Якість як економічна категорія.
3. Системи показників якості промислової продукції.
4. Управління якістю на підприємствах України.
5. Зарубіжний досвід управління якістю продукції.
6. Концепція узагальнюючого управління якістю — TQM.
7. Міжнародна система якості: стандарти ISO серії 9000.
8. Організація контролю якості продукції на підприємствах України.
9. Сертифікація продукції й система якості.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Розкрийте зміст поняття “якість”.
2. Які чинники впливають на якість промислової продукції?
3. Охарактеризуйте системи показників якості продукції.
4. Наведіть особливості управління якістю у США, Японії, країнах Західної Європи.
5. Особливості концепції узагальнюючого управління якістю — TQM.
6. Які чинники забезпечують конкурентоспроможність промислової продукції?
7. Які особливості міжнародної системи якості?
8. Який взаємозв'язок між сертифікацією продукції й системами управління якістю.

Контрольні тести

1. Якість — це:

- а) властивість продукції, послуг;
- б) сукупність властивостей і характеристик продукції, які дають їй можливість задовольняти обумовлені або передбачувані потреби;
- в) умова забезпечення розвитку підприємства;
- г) філософська категорія.

2. Рівень якості продукції — це:

- а) відносна характеристика продукції, одержана шляхом вивчення асортименту продукції;
- б) відносна характеристика якості, одержана шляхом порівняння її показників з базовими даними;

- в) показник, який є часткою від ділення продукції високої якості на продукцію низької якості;
- г) показник, який характеризує рівень дотримання випуску установленого асортименту продукції.

3. До комплексних показників якості продукції належать:

- а) показники надійності і довготривалості продукції;
- б) патентно-правові показники;
- в) екологічні показники;
- г) показники рівня стандартизації та уніфікації;
- д) ергономічні показники;
- е) усі відповіді правильні.

4. Зазначте, що з наведеного можна зарахувати до шляхів підвищення якості продукції:

- а) підвищення рівня технічної підготовки виробництва;
- б) удосконалення техніки і технології;
- в) збільшення коефіцієнта змінності роботи обладнання;
- г) підвищення якості сировини, матеріалів, комплектуючих деталей, засобів або просто комплектуючих;
- д) скорочення кількості робітників.

5. Висока якість продукції дає змогу:

- а) знижувати витрати виробництва;
- б) збільшувати обсяг продажів;
- в) підвищити продуктивність праці;
- г) підвищити конкурентоспроможність;
- д) збільшити частку прибутку в доходах.

Література [21; 26; 28; 30; 31; 41; 45; 46; 56; 59; 63]

Тема 11. Організація тактичного маркетингу і збуту продукції

Функція, структура й основні завдання служби маркетингу підприємства (фірми). Маркетингові дослідження, їх основні принципи. Основні принципи й підходи до сегментації ринку.

Організація реклами товарів. Основні типи реклами.

Організація та стимулювання збуту товарів і послуг. Вертикальна структура збутового каналу продукції. Стратегія охоплення ринків збуту. Комунікаційні стратегії за каналами збуту продукції. Економіч-

ні чинники стимулювання збуту на підприємстві. Зони ефективності для різних каналів збуту продукції. Аналіз ефективності маркетингу. Основні критерії відповідності організаційної структури концепції маркетингу на промислових підприємствах.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою курсу.
2. Сучасна система маркетингу промислового підприємства.
3. Особливості маркетингових досліджень промислового підприємства.
4. Організація реклами промислових товарів.
5. Сучасні концепції маркетингу.
6. Організація й стимулювання збуту товарів.
7. Визначення ефективності маркетингових заходів.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Для чого існує служба маркетингу промислового підприємства?
2. Як здійснюються маркетингові дослідження промисловим підприємством?
3. Для чого здійснюється сегментація ринку?
4. Охарактеризуйте основні типи реклами.
5. У чому відмінність організації збуту товарів і стимулювання збуту товарів?
6. Які канали збуту використовують промислові підприємства?
7. Що розуміється під поняттям “ефективність маркетингу”?
8. Який зв'язок між організаційною структурою промислового підприємства і концепцією маркетингу?

Контрольні тести

1. *Розробка комплексу маркетингу полягає в:*
 - а) розробці товару;
 - б) ціноутворенні;
 - в) організації руху і просуванні товару;
 - г) усіх перелічених заходах.
2. *Відбір цільових ринків полягає у:*
 - а) розробці комплексу маркетингових заходів;
 - б) сегментуванні ринку і відборі цільових сегментів;
 - в) реалізації комунікативної політики;
 - г) участі в ярмарках.

3. *Концепція маркетингу містить ідею:*

- а) інтелектуального розвитку людини;
- б) задоволення потреб;
- в) духовного розвитку;
- г) загальної декларації прав людини.

4. *Маркетинг містить у собі всі елементи, крім:*

- а) урахування потреб споживачів;
- б) урахування потреб постачальників;
- в) урахування потреб ринку;
- г) урахування потреб продавців.

5. *Зазначте, які з наведених видів діяльності перебувають поза сферою маркетингу:*

- а) маркетингові дослідження;
- б) інвентарний контроль;
- в) складське господарство;
- г) планування продукту.

6. *Життєвий цикл товарів відображає:*

- а) ефективність рекламної кампанії;
- б) рівень витрат на гарантійне обслуговування;
- в) порядок виведення на ринок нових моделей;
- г) залежність грошових надходжень від часу.

7. *Відбір цільових ринків полягає у:*

- а) вивченні попиту;
- б) сегментуванні ринку і відборі цільових сегментів;
- в) позиціюванні товару і прогнозі збуту;
- г) усіх перелічених діях.

8. *Процес управління маркетингом полягає в:*

- а) аналізі ринкових можливостей;
- б) відборі цільових ринків;
- в) розробці комплексу маркетингу та втіленні в життя маркетингових заходів;
- г) застосуванні всього переліченого.

9. *Аналіз ринкових можливостей полягає в:*

- а) аналізі мікросередовища маркетингу;
- б) аналізі макросередовища маркетингу;
- в) аналізі роздрібного та оптового ринків;
- г) усіх перелічених заходах.

10. *Просування продукції – це:*

- а) транспортні послуги продавця;
- б) створення мережі роздрібною торгівлі;
- в) реклама, стимулювання збуту, пропаганда;
- г) поєднання прямого і непрямого каналів руху товару;
- д) чесність.

11. *Конкурентоспроможність товару характеризує:*

- а) дизайн товару;
- б) витрати виробництва;
- в) якість товару;
- г) задоволення потреб і витрати споживача.

12. *Стимулювання збуту – це:*

- а) презентація товару;
- б) різні методи заохочення купівлі товару;
- в) надання найзручнішого часу;
- г) інформація про переваги товару.

13. *Факторами, що знижують ефективність реклами, є:*

- а) образи-“вампіри” у рекламних зверненнях;
- б) підвищення витрат на рекламу;
- в) зниження купівельної спроможності в країні;
- г) пункти а), б), в).

14. *Зазначте, які із наведених нижче визначень краще відбивають сутність маркетингової діяльності:*

- а) розв'язання проблем і прийняття рішень;
- б) збільшення обсягів реалізації товарів і поліпшення управління;
- в) підвищення якості продукції і зниження цін;
- г) орієнтація на споживача і прибутковий продаж;
- д) низькі ціни і поліпшення обслуговування.

15. *До стимулювання збуту не належить:*

- а) розподіл купонів, залікових талонів для споживача;
- б) заліки дилера, преміювання за каталогізацію;
- в) розсилання каталогів;
- г) премії, конкурси, конкуренції продавців.

16. *Зазначте, яка стадія життєвого циклу товарів та послуг найризикованіша і найдорожча:*

- а) впровадження;

- б) зрілість;
- в) зростання;
- г) спад.

Література [17; 23; 25; 35; 39; 40; 46; 47; 58; 59; 61]

Тема 12. Визначення ефективності застосування нових форм організації виробництва та управління на підприємстві

Основні принципи раціональної організації виробництва. Зміст і особливості економічного обґрунтування запровадження раціональних форм організації виробництва. Визначення ефективності традиційних форм організації виробництва (спеціалізації, кооперування). Методичні підходи до оцінювання доцільності деконцентрації, диверсифікації й конверсії виробництва.

Зростання ролі малих підприємств у розвитку та підвищенні ефективності підприємницької діяльності. Загальні підходи до організації діяльності малих підприємств (планування, управління фінансовими потоками).

Формування й методологія оцінювання ефективності функціонування організаційних структур управління діяльністю промислових підприємств, адаптування до умов різних форм господарювання.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою курсу.
2. Принципи раціональної організації виробництва.
3. Особливості економічного обґрунтування запровадження раціональних форм організації виробництва.
4. Визначення ефективності традиційних форм організації виробництва.
5. Оцінювання доцільності деконцентрації виробництва.
6. Оцінювання доцільності диверсифікації виробництва.
7. Оцінювання доцільності конверсії виробництва.
8. Роль малих підприємств у розвитку підприємницької діяльності.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Що розуміється під раціональною організацією виробництва?
2. Які основні принципи раціональної організації виробництва?

3. Які методи використовуються для оцінювання доцільності де-концентрації, диверсифікації й конверсії виробництва?
4. Які особливості запровадження раціональних форм організації виробництва?
5. Як визначається ефективність традиційних форм організації виробництва?
6. Які особливості управління малими підприємствами?

Контрольні тести

1. Факторами підвищення ефективності виробництва є:

- а) удосконалення організації праці і виробництва;
- б) зростання кількості робітників;
- в) зростання обсягу споживаної сировини;
- г) зниження матеріаломісткості продукції;
- д) підвищення якості продукції.

2. Перевагами підприємств сфери малого бізнесу є:

- а) невелика капіталомісткість, простота в організації, самостійність і свобода дій підприємця, поєднання в одній особі і власника, і працівника, конфіденційність діяльності;
- б) труднощі залучення капіталу, необмежена відповідальність за борговими зобов'язаннями, невизначеність перспективи, недостатня ефективність менеджменту;
- в) диверсифікація виробництва, зменшення ризику, проникнення на нові ринки, розширення діючого виробництва, підвищення ефективності маркетингу, комплексне використання сировини;
- г) можливість отримання прибутку, дотримання статуту, одержання частки майна підприємства при його ліквідації, отримання інформації про діяльність товариства, знайомство з бухгалтерською інформацією.

3. Недоліками підприємств сфери малого бізнесу вважають:

- а) диверсифікацію виробництва, зменшення ризику, проникнення на нові ринки, розширення діючого виробництва, підвищення ефективності маркетингу, комплексне використання сировини;
- б) невелика капіталомісткість, простота в організації, самостійність і свобода дій підприємця, поєднання в одній особі і власника, і працівника, конфіденційність діяльності;

- в) труднощі залучення капіталу, необмежена відповідальність за борговими зобов'язаннями, невизначеність перспективи, недостатня ефективність менеджменту;
- г) обов'язковість дотримання особливого законодавства, швидка ліквідність фірми, поєднання в одній особі і власника, і підприємця.

4. До основних напрямків науково-технічного прогресу у промисловості належить:

- а) електрифікація промисловості;
- б) комплексна механізація і автоматизація, комп'ютеризація промисловості;
- в) спеціалізація промисловості;
- г) оптимізація промисловості;
- д) впровадження нових технологій;
- е) усі відповіді правильні.

5. Ступень електроозброєності характеризують:

- а) коефіцієнт електроозброєності робітників;
- б) кількість споживаної електроенергії за певний період;
- в) витрати на електроенергію за певний період;
- г) коефіцієнт електрифікації виробничого процесу за потужністю;
- д) питома вага електроенергії, яка споживається у технічних процесах;
- е) усі відповіді правильні.

6. Рівень автоматизації виробництва характеризують:

- а) коефіцієнт автоматизації парку обладнання;
- б) продуктивність автоматизації лінії;
- в) трудомісткість виготовлення продукції на автоматичній лінії;
- г) коефіцієнт автоматизації робіт;
- д) коефіцієнт автоматизації праці;
- е) усі відповіді правильні.

Література [7; 22; 29; 31; 32; 39; 46; 54; 57; 59; 61]

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Сутність понять: “організація виробництва”, “організація діяльності підприємств”, “виробничі системи”.

2. Характеристика основних законів організації.
3. Загальні принципи організації.
4. Класифікація основних виробничих структур.
5. Місце організаційного проектування у виробничому циклі.
6. Сутність системного підходу в управлінні підприємством.
7. Економічна сутність системного аналізу конкурентоспроможності.
8. Сутність принципу глобалізації стратегічного розвитку підприємства.
9. Шляхи оптимізації рівня спеціалізації виробництва на підприємстві.
10. Основні етапи організаційного проектування промислового підприємства.
11. Характеристика організаційних структур промислового підприємства.
12. Внутрішня й зовнішня мотивація праці працівників підприємства.
13. Основні компоненти психології керівного складу підприємства.
14. Структура витрат робочого часу.
15. Кваліфікаційні вимоги до менеджерів.
16. Формування трудових ресурсів на підприємстві.
17. Основи управління виробничим персоналом.
18. Організація оплати праці на промисловому підприємстві.
19. Сутність і основні принципи планування виробничої програми в ринковій економіці.
20. Вимоги до якості виробничих і фінансових планів промислового підприємства.
21. Основні принципи організації робіт із прогнозування на підприємстві.
22. Стратегічний маркетинг як інструмент планування.
23. Зміст і порядок розробки стратегічних планів промислових підприємств.
24. Основи оперативного-календарного планування (ОКП).
25. Організаційна й виробнича структура промислового підприємства.
26. Виробнича потужність підприємства і її розрахунки.
27. Виробничий процес і його організація в часі.
28. Основні фактори скорочення тривалості виробничого процесу.

29. Характеристика основних типів і методів організації виробництва.
30. Основні форми організації виробництва.
31. Зв'язок виробничої програми й трудомісткості виробів.
32. Особливості організації основного виробництва в галузях машинобудування.
33. Основи оперативного управління виробничими процесами.
34. Організація матеріально-технічного забезпечення виробництва.
35. Організація обслуговування й ремонту технологічного обладнання на підприємствах машинобудування.
36. Організація енергетичного обслуговування виробництва на підприємствах.
37. Організація інструментального обслуговування та виробництва технологічного оснащення.
38. Організація транспортного й складського обслуговування на підприємствах.
39. Загальна характеристика інноваційних процесів на підприємстві.
40. Науково-технічний прогрес: загальні та пріоритетні напрямки.
41. Загальна характеристика інноваційного менеджменту в діяльності промислових підприємств.
42. Оцінка ефективності технічних та організаційних нововведень на підприємстві.
43. Характеристика основних джерел і класифікація інноваційних процесів на підприємстві.
44. Механізм формування пріоритетних напрямків нововведень на підприємствах.
45. Особливості оцінки ефективності організаційних і соціальних нововведень на підприємстві.
46. Організація здійснення й упровадження наукових інновацій.
47. Планування інноваційних процесів і технологій у діяльності промислових підприємств.
48. Формування портфеля інновацій та новітніх технологій.
49. Визначення факторів ризику та інфляції діяльності промислових підприємств.
50. Система показників ефективності інноваційної діяльності.
51. Характеристика техніко-технологічної бази виробництва.
52. Організаційно-економічне управління технічним розвитком підприємства.

53. Тенденції розвитку техніко-технологічної бази підприємств виробничої сфери.
54. Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва в умовах ринкової економіки.
55. Форми й види лізингу рухомого та нерухомого майна.
56. Характеристика оперативного та фінансового лізингу.
57. Структура й зміст договорів лізингу.
58. Економічна оцінка ефективності лізингових операцій.
59. Сутність організації виробничого процесу.
60. Характеристика основних типів організації виробництва.
61. Концентрація й комбінування виробництва.
62. Особливості організації основного виробництва в машинобудуванні.
63. Характеристика заготівельного виробництва.
64. Особливості організації серійного та масового виробництва на підприємствах машинобудування.
65. Сутність основних концепцій маркетингу.
66. Шляхи поєднання системного, функціонального і маркетингового підходу у процесі розвитку товару.
67. Основні функції й структура відділу маркетингу на підприємстві.
68. Зміст Закону України “Про рекламу”.
69. Характеристика основних якостей менеджера зі збуту продукції.
70. Характеристика особливостей комунікативних стратегій збуту товарів.
71. Організація стимулювання збуту товарів на підприємстві.
72. Характеристика товарно-матеріальних запасів промислового підприємства.
73. Сучасні системи управління запасами.
74. Логістика запасів у логістичній системі підприємства.
75. Основи організації ефективної системи управління запасами.
76. Організація логістичної системи складування.
77. Сутність і система показників якості продукції на підприємстві.
78. Вітчизняний досвід управління якістю виробів.
79. Зарубіжний досвід управління якістю виробів у США, Японії та країнах Західної Європи.
80. Основні системи забезпечення конкурентоспроможності продукції і її реалізації.
81. Міжнародна система якості відповідно до стандартів ISO 9000.

82. Організація контролю якості продукції на підприємстві.
83. Сертифікація продукції й система якості.
84. Шляхи адаптації України до міжнародної системи сертифікації.
85. Класифікація основних видів якості виробів.
86. Характеристика основних розбіжностей розрахунку економічного ефекту впровадження заходів підвищення якості при виробництві й продажу виробів.
87. Обґрунтування запровадження раціональних форм організації виробництва.
88. Оцінювання доцільності деконцентрації, диверсифікації й конверсії виробництва.
89. Малі підприємства у підприємницькій промисловій діяльності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ПІДСУМКОВОМУ КОНТРОЛІ

Контроль знань з дисципліни “Методи аналізу і планування у промисловості” складається з двох блоків планових заходів:

- 1) поточний контроль знань студентів;
- 2) підсумковий контроль знань студентів.

Порядок оцінювання знань студентів за результатами вивчення дисципліни

№ з/п	Форма оцінювання знань	Кількість балів	Результат
1	2	3	4
1	Оцінювання поточної роботи в семестрі, у т. ч. :	від 0 до 40 балів у т. ч.:	
1.1	Виконання обов’язкових завдань: 1) систематичність та активність роботи протягом семестру; 2) виконання завдань для самостійного опрацювання	до 20 балів, з них: 1) до 10 балів 2) до 10 балів	

1	2	3	4
1.2	Проходження модульного контролю знань	до 20 балів	
2	Оцінювання письмової екзаменаційної роботи	від 0 до 60 балів	проходження підсумкового контролю знань з дисципліни і одержання підсумкової оцінки

Бали за результатами поточного контролю в сумі, а також за результатами оцінювання письмової екзаменаційної роботи виставляються числом, кратним “5”.

Загальна підсумкова оцінка (у балах) складається з суми балів за результатами поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на іспит. На іспиті студент повинен набрати не менше 30 балів.

Підсумковий контроль знань з дисципліни проводиться у формі письмового іспиту за екзаменаційними білетами, кожен з яких містить 3 питання.

Відповідь на кожне питання білета оцінюється окремо з диференціацією в 20, 10, 0 балів.

Відповідь на кожне з питань білета оцінюється в **20 балів**, якщо:

1. Відповідь студента містить повне, розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу.
2. Студент виявляє при цьому високі знання усієї програми навчальної дисципліни, вміння користуватися різноманітними методами наукового аналізу суспільних і правових явищ, визначати їх характерні риси та особливості.
3. Має знання відповідних категорій, їх змісту, розуміє їх взаємозв'язок і взаємодію, правильно формулює відповідні тлумачення.
4. Знає назви і зміст передбачених програмою нормативно-правових актів (для найважливіших необхідно знати рік їх прийняття).

5. Уміє аналізувати змістовий матеріал, порівнювати різні погляди на певну проблему, робити самостійні висновки, формулювати та аргументувати власну точку зору.
6. Відповідь студента містить поряд із теоретичним матеріалом фактичні дані (статистичні, результати практики і т. ін.), їх оцінку та порівняння; логічно і граматично правильно викладена.

10 балів. Студент дав відповідь на поставлене запитання, однак вона має хоча б один з таких недоліків:

1. Відповідь неповна, не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання.
2. Відповідь не зовсім правильна: наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів, нечіткі характеристики відповідних явищ.
3. Неаргументована: не містить посилань на нормативно-правові акти (у разі необхідності), інші джерела, аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій і т. ін.; недостатньо використано дані практики, інший фактичний і статистичний матеріал.
4. Свідчить про наявність прогалин у знаннях студента.
5. Викладена з порушенням логіки подання матеріалу, містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень.

0 балів. Студент не відповів на поставлене запитання, або відповідь неправильна, не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістові помилки, які свідчать про відсутність знань у студента або про їх безсистемність та поверховість, невміння сформулювати думку та викласти її, незнання основних положень навчальної дисципліни.

Результат письмового іспиту складається з суми балів, одержаних за всі питання. Якщо відповіді студента оцінено менш як у 30 балів, він отримує незадовільну оцінку за результатами іспиту (тобто 0 балів).

Загальне підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється з урахуванням результатів оцінювання поточної роботи в семестрі (в діапазоні від 0 до 40 балів) та результатів письмового іспиту (не менше 30 і не більше 60 балів) за 100-бальною системою з подальшим переведенням у традиційну систему за 4-бальною шкалою та шкалою ECTS для фіксації оцінки в нормативних документах.

Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
85–100	5 (відмінно)	A
80	4 (добре)	B
65–75		C
60	3 (задовільно)	D
50–55		E
30–45	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання	FX
0–25	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Для реєстрації оцінки за шкалою ECTS в екзаменаційних відомостях запроваджується спеціальна графа “Оцінка за шкалою ECTS”

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Господарський кодекс України*: Прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р. – К.: Істина, 2003. – 208с.
2. *Закон України “Про державну підтримку малого підприємництва”* від 19 жовтня 2000 р.
3. *Закон України “Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні”* від 21 грудня 2000 р.
4. *Закон України “Про господарські товариства”* від 19 вересня 1991 р. (зі змін. та допов.)
5. *Закон України “Про підприємництво”* від 7 лютого 1991 р. (зі змін. та допов.).
6. *Закон України “Про підприємства в Україні”* від 27 березня 1991 р. (зі змін. та допов.).
7. *Закон України “Про податок на додану вартість”* від 3 квітня 1997 р. (зі змін. та допов.).

8. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 25 травня 1997 р. № 287/97-ВР (зі змін. і допов.) // Уряд. кур’єр. — 1997. — 12 черв. (№ 105–106).
9. Закон України “Про обмеження монополізму і недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності” від 18 лютого 1992 року № 2132-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 21. — С. 296.
10. Закон України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” від 1 червня 2000 року № 1775-ІІІ // Відомості Верховної Ради. — 2000. — № 36. — С. 299.
11. Закон України “Про патентування деяких видів підприємницької діяльності” від 23 березня 1996 р. №98/96-ВР // Відомості Верховної Ради. — 1996. — № 14.
12. Закон України “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців” від 15 травня 2003 р. № 755-ІV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 15. — С. 203.
13. Закон України “Про фінансовий лізинг” від 11 грудня 2003 р. № 1381-ІV // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 42. — С. 97.
14. Закон України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” від 9 липня 2003 р. № 1058-ІV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 27. — С. 69.
15. Закон України “Про селянське (фермерське) господарство” від 22.06.93 № 3312-ХІІ (у новій редакції) // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 32. — С. 341.
16. Указ Президента України “Про спрощену систему оподаткування, обміну та звітності суб’єктів малого підприємництва” від 28 червня 1999 року № 746/99.

Додаткова

17. Андрушків Б. М. Шляхи розвитку підприємництва в умовах ринку. — Тернопіль: Збруч, 1992.
18. Антикризисное управление: от банкротства к финансовому оздоровлению / Под ред. Г. Л. Иванова. — М.: ЮНИТИ, 1994.
19. Асоков Г. Ф. Опыт организации и управления НИОКР в зарубежных странах. — К., 1992.
20. Бойчак І. М., Хорів П. С., Халчан М. І. Економіка підприємства. — Львів: Сполох, 1998.

21. *Болт Г. Д.* Практическое руководство по управлению сбытом. — М., 1991.
22. *Бухалков М. И.* Внутрифирменное планирование: Учебник. — М.: ИНФРА-М, 1999.
23. *Васильков В. Г.* Організація виробництва. — К.: КНЄУ, 2003.
24. *Вейс Р.* Введение в общую экономику и организацию производства. — Красноярск, 1995.
25. *Внешеэкономическая деятельность предприятия* / Под ред. Л. Е. Строповского. — М.: ЮНИТИ, 1996.
26. *Ворст Й., Ровентхоу П.* Экономика фирмы. — М.: Высш. шк., 1994.
27. *Генкин Б. М.* Экономика и социология труда: Учеб. для вузов. — М.: ИНФРА-М, 1999.
28. *Гличев А. В.* Основы управления качеством продукции. — М.: АМИ, 2000.
29. *Елисеев В. А.* Научные основы управления промышленным предприятием. — Донецк, 1981.
30. *ЕСТПП.* Правила организации поточного производства: Метод. указания. — М., 1983.
31. *Егупов Ю. А.* Організація виробництва на промисловому підприємстві. — К.: ЦНЛ, 2006.
32. *Инновационный менеджмент: Справ. пособие* / Под ред. П. Н. Завалина, А. К. Казаньева, Л. З. Миндели. — СПб.: Наука, 1998.
33. *Исследование операций в экономике: Учеб. пособие для вузов* / Под ред. Н. Ш. Кремеря. — М.: ЮНИТИ, 1997.
34. *Кіндрат Р.* Організація виробництва деревообробних підприємств. — Львів: Панорама, 2002.
35. *Кожекин Г. Я., Синица Л. М.* Организация производства. — Минск, 1999.
36. *Круглов М. И.* Стратегическое управление компанией: Учеб. для вузов. — М.: Рус. деловая лит., 1998.
37. *Курочкин А. С.* Организация производства: Конспект лекций. — К.: МАУП, 1997.
38. *Курочкин А. С.* Организация производства: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2001.
39. *Курс экономики: Учебник* / Под ред. Б. Л. Райзберга. — 3-е изд., доп. — М.: ИНФРА-М, 2000.
40. *Менеджмент (современный российский менеджмент): Учебник* / Под ред. Ф. М. Русинова, М. Л. Разу. — М., 2000.

41. *Менеджмент систем качества: Учеб. пособие* / М. Г. Круглов, С. К. Сергеев, В. А. Такпешов и др. — М.: Изд-во стандартов, 1997.
42. *Мильнер Б. З. Теория организации.* — М.: ИНФРА-М, 2000.
43. *Новицкий М. И. Основы менеджмента. Организация и планирование производства (задачи и лабораторные работы).* — М.: Финансы и статистика, 1998.
44. *Новицкий Н. И. Организация и планирование производства.* — Мн.: Новое знание, 2004.
45. *Окрепиллов В. В. Управление качеством: Учеб. для вузов.* — 2-е изд. — М.: Экономика, 1998.
46. *Організація виробництва: Навч. посіб.* / В. О. Онищенко, О. В. Редкін, А. С. Старовірець, В. Я. Чеганова. — К.: Лібра, 2005.
47. *Организация и планирование производства на машиностроительном предприятии: Учебник* / Под ред. В. А. Летенко. — М., 1982.
48. *Организация, нормирование и материальное стимулирование труда в машиностроении: Учеб. пособие* / Л. А. Глаголева, С. Г. Пуртов, С. В. Смирнов и др. — М.: Высш. шк., 1998.
49. *Пасічник В. Г., Акіліна О. В. Організація виробництва: Навч. посіб.* — К.: ЦНЛ, 2005.
50. *Петрович Й. М., Захарчин Г. М., Буняк С. О. Організація виробництва: Практикум.* — К.: ЦНЛ, 2005.
51. *Платонов С. К. Механизмы организации производства на предприятиях.* — Екатеринбург, 1994.
52. *Покропивный Е. Ф., Ильченко Б. М. Пути повышения эффективности ремонтного производства.* — К., 1992.
53. *Покропивний С. Ф., Колот В. М. Підприємство: стратегія, організація, ефективність: Навч. посіб.* — К.: Вид-во КНЕУ, 1998.
54. *Практическая психология для менеджеров* / Под ред. М. К. Ту-тушкиной. — М.: Филинь, 1996.
55. *Смирнов З. А. Основы теории организации: Учеб. пособие для вузов.* — М.: ЮНИТИ, 1998.
56. *Соколенко В. М. Управління якістю продукції в машинобудуванні.* — К., 1994.
57. *Теория организации: Учебник* / Под ред. В. Г. Алиева. — М.: Луч, 1999.

58. *Томпсон А., Формби Д.* Экономика фирмы: Пер. с англ. — М.: Бинном, 1998.
59. *Тян Р. Б., Багрова И. В.* Організація виробництва. — К.: ЦНЛ, 2005.
60. *Фатхутдинов Р. А.* Организация производства: Учебник. — М.: ИНФРА-М., 2002.
61. *Фатхутдинов Р. А.* Производственный менеджмент: Учебник. — М., 1997.
62. *Фатхутдинов Р. А.* Стратегический менеджмент: Учебник. — 3-е изд. — М.: Интел-синтез, 1999.
63. *Шаповал М. І.* Основи стандартизації, управління якістю і сертифікації. — К., 1997.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Організація діяльності промислових підприємств”	4
Зміст самостійної роботи	5
Контрольні питання	34
Критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі.....	38
Список літератури	41

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. Г. Рогузько*
Комп’ютерне верстання *Н. М. Музиченко*

Зам. № ВКЦ-3914

Підп. до друку 28.04.09. Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.

Друк ротаційний трафаретний.

Ум. друк. арк. 2,8. Обл.-вид. арк. 2,4. Наклад 30 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

Свідцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008 р.